

PROLOOG - DE KOFFER

Daar stond ze dan. Even een moment helemaal alleen. Slechts de vogels in de bomen, de wind door de takken, het ritselen van bladeren waarachter de geluiden van de wereld zich leken te verschuilen; de snelweg, een vliegtuig, een tractor die over de landweg bolderde. Het huis leek geduldig, vol vertrouwen te wachten op haar nieuwe bewoners. Het stond aan het begin van een nieuw leven. Het hoeveelste leven was het inmiddels? Generaties lang was het in dezelfde familie gebleven. Het leek alsof je aan het huis kon zien dat het veel had meegemaakt en veel had gezien. Er straalde een zekere wijsheid vanaf. Een levenswijsheid die je ook bij oude mensen wel eens ziet en die respect afdwingt. Zo was het ook met dit huis, deze plek.

Hoe vaak hadden ze hier met neefjes en nichtjes gespeeld toen haar grootouders hier nog een boerenbedrijf hadden? Hoe vaak waren zij niet van de dijk achter de tuin gerold, joelend van plezier? Een eeuwigheid leek het dat deze plek de spil van de familie was geweest. Terwijl dit tot haar doordrong leek ze in duizelingwekkende vaart door haar herinneringen te vliegen. Staand op de oprit, het hek nog in de hand leek ze even helemaal los te komen van de werkelijkheid. Want ze zag het huis niet alleen zoals zij het van kinds af aan had gekend, maar ook zoals het was geweest ver terug in de tijd. Lang voordat zij geboren was. Het duizelde haar. Haastig greep ze met twee handen het hek vast en keek vol ontzag naar de groene luiken, het rieten dak en de lege bloempotten naast de deur. De laatste herinneringen van Hendrik en Margje van Glinsteren, haar grootouders. Zij waren het afgelopen jaar kort na elkaar overleden. Een voor een uit het leven gerukt door de coronapandemie. Nu was het haar beurt om iets toe te voegen aan die rijke historie die dit huis, deze plek met zich meedroeg.

Emma was net zevenendertig jaar oud, getrouwd met Sjoerd en moeder van twee kinderen, Teun en Kim. Een doorsnee rijtjeshuis in Oosterhout was jarenlang hun thuis geweest, maar aan dat bestaan kwam opeens een einde toen opa Hendrik kort na zijn vrouw, Margje, kwam te overlijden en niemand in de familie het huis over wilde overnemen. Gaf het besef van het einde van een eeuwenlang familiebezit dan toch de doorslag om de hypotheek haastig te herzien en de traditie voort te zetten? Ze wist het niet. Maar nu was het dan zover. Binnenkort zouden ze met

de hele familie door de spullen van de grootouders ploegen, het nodige verdelen en dan was het huis van hen.

Het geluid van een vrachtwagen haalde haar uit haar mijmeringen. Ze opende het hek, stapte in de auto en reed die voor de schuur. Inmiddels stak de vrachtwagen achteruit het erf op en op aanwijzingen van Emma werd er een blauwe container voor de schuur geplaatst. Toen het ronkende gevaarte weer van het erf verdween keerde die intense rust weer terug. Er trok een glimlach over Emma's gezicht. Ja, ze kon niet wachten om hier te gaan wonen.

Voor het echter zover was, moest eerst het nodige werk verricht worden. Met de hele familie werd het huis overhoopgehaald. Dierbare spullen vonden een nieuw onderkomen bij familie of vrienden, een deel ging naar de kringloopwinkel of vond een ander goed doel. Maar zoals Sjoerd slinks opmerkte, hadden opa en oma de oorlog nog meegemaakt en hadden ze de neiging om alles, maar dan ook alles te bewaren. Ze mochten het misschien een keer nodig hebben. En dus verdween er ook een hoop rommel in de container. Zo ook die ene keer dat ze van steigerplanken een glijbaan hadden gemaakt vanuit de zolder naar de container. In een vliegend tempo vloog er van alles de container in, waaronder die ene, onooglijke, oude koffer. Sjoerds woorden vlogen het stoffige ding achterna. "Alleen maar oud papier".

Misschien was het feit dat ze lange tijd in een boekhandel had gewerkt, dat ze zich omdraaide bij het horen van het de woorden oud papier. Voor de koffer geplet zou worden door een krat vol dakpannen had Emma hem al uit de container gevist.

In de grote leefkeuken waar de hele familie steeds samenkwam, plaatste ze de bruine koffer tegen de koelkast. Later keek Sjoerd van het oude versleten valies naar Emma. 'Heb jij die eruit eruit gehaald, dat oude barrel? Dat ga je toch zeker niet bewaren?'

Emma keek haar man even droogjes aan. 'Misschien wel. Ik wil het eerst even doorkijken voor het definitief de pijp uit gaat.'

Een zucht en rollende ogen, meer kon Sjoerd er niet over kwijt. Hij besloot zich er niet druk om te maken. Het ding zou in de container liggen als deze werd opgehaald, daar zou hij wel voor zorgen. Geen oude troep in zijn nieuwe huis.

Maar sommige dingen lopen nou eenmaal anders. De koffer bleef staan. Telkens als ze het ding zag staan nam Emma zich voor de inhoud nog eens te bestuderen voor Sjoerd toe zou slaan. En Sjoerd sprak telkens met zichzelf af om die ellendige koffer, dat oude vod nu toch echt op die container te slingeren. Maar toen de overvolle afvalbak op de vrachtwagen verdween, stond de koffer nog altijd naast de koelkast.

Er werd verbouwd, geschilderd, er kwamen zonnepanelen, betere isolatie. Kim kreeg een waanzinnige meisjeskamer met hoogslaper en Teun een coole kamer die past bij een veertienjarige puber. En toen, op een koude zondagavond in februari ploften Emma en Sjoerd uitgeput in de bank en namen voldaan hun nieuwe huis in zich op. Oké, nog niet alles was klaar. Maar toch... het beloofde een fijn huis te worden. De volgende dag was Emma vrij en toen man en kinderen het huis hadden verlaten voor werk en school, viel haar oog dan toch eindelijk op die oude koffer en besloot ze die eens te bestuderen. Even leek het of het ding zich thuis voelde in dit huis. Alsof het juist de bedoeling was om altijd in dit huis te blijven, voor eeuwig verbonden met deze plek. Emma greep de koffer en zette deze op de tafel.

Er stak een stuk vuil, bruin papier uit. Het duurde even om de verroeste sloten open te krijgen, maar toen het deksel eindelijk opening kwam er een wolk muf stof uit. Kuchend sloeg Emma om zich heen. Het ding pulde uit van het oud papier. Bruine, stugge vellen, het één nog dikker en ruwer dan het andere. Beschreven met verkleurde inkt in oude letters, soms gotisch of in een nagenoeg onleesbaar kriebelschrift. Er waren opgerolde papieren bij, brieven in een envelop of notitieboeken met lederen omslagen. Landkaarten, tekeningen, verslagen, schetsen van verdedigingswerken en stadswallen. Het papier was in enkele gevallen zo teer dat de randjes braken bij aanraking en Emma als de dood was, dat het uiteen zou vallen voordat ze de woorden had kunnen lezen. Hoe oud moest dit alles wel niet zijn? Honderd, tweehonderd, vijfhonderd jaar oud? Deze koffer bevatte een gouden epos, dat kon niet anders. Een lang en indrukwekkend verhaal. Links en rechts kon zij met enige moeite woorden en namen ontcijferen en enkele daarvan zag ze nu al regelmatig terugkomen; Coehoorn, verdedigingswerken, linie... Zuiderfrontier. Vooral dit laatste was het sleutelwoord voor een nieuw avontuur. Emma zag meteen de bijzonderheid van deze inhoud. Voor haar was het even waardevol als een berg bankbiljetten.

Plotseling dwaalden haar gedachten af naar dat gezicht van opa van Glinsteren. Die toegeknepen ogen die haar lachend aankeken nadat hij weer een van zijn oude verhalen had verteld over de oorlog. De dagen dat hij met de cross-overs onderduikers en voedsel over de nachtelijke Bergse Maas en door de Biesbosch vervoerde in een lekkend bootje. 'Maar meisje,' zei hij dan terwijl hij zijn kleine varkensoogjes toekneep en haar doordringend aankeek. 'Voor verhalen hoef je niet naar de Bergse Maas. Ook op deze plek (een daarmee timmerde hij driftig met zijn vingers op de armleuning van zijn stoel) is echte geschiedenis geschreven.'